2024/2098

2024 7 29

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2024/2098

2024 m. liepos 26 d.

kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis Didžiųjų ežerų regione

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 33 straipsnį ir 31 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2023 m. vasario 20 d. Taryba patvirtino išvadas dėl Sąjungos atnaujintos Didžiųjų ežerų regiono strategijos, kuriose Taryba paprašė Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pateikti pasiūlymą atkurti ES specialiojo įgaliotinio Didžiųjų ežerų regione poziciją;

(2) ES specialusis įgaliotinis Didžiųjų ežerų regione turėtų būti paskirtas pradiniam 12 mėnesių laikotarpiui;

(3) Taryba ir Komisija, padedamos Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio, turėtų užtikrinti įvairiose srityse vykdomų Sąjungos išorės veiksmų Didžiųjų ežerų regione nuoseklumą ir turėtų tuo tikslu glaudžiai bendradarbiauti. Šiuo tikslu ES specialusis įgaliotinis turėtų teikti šioms institucijoms paramą ir su jomis bendradarbiauti;

(4) ES specialusis įgaliotinis vykdys įgaliojimus tokiomis aplinkybėmis, kurios gali pablogėti ir galėtų kliudyti pasiekti Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnyje nustatytus Sąjungos išorės veiksmų tikslus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis

Europos Sąjungos specialiuoju įgaliotiniu (toliau – ES specialusis įgaliotinis) Didžiųjų ežerų regione nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. iki 2025 m. rugpjūčio 31 d. skiriamas Johan BORGSTAM. Taryba, remdamasi Politinio ir saugumo komiteto (toliau – PSK) įvertinimu bei Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pasiūlymu, gali nuspręsti pratęsti ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimus arba juos nutraukti anksčiau.

2 straipsnis

Politikos tikslai

ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimai atitinka Sąjungos užsienio politikos tikslus Didžiųjų ežerų regione ir 2023 m. vasario 20 d. Tarybos išvadas dėl atnaujintos Didžiųjų ežerų regiono strategijos. Tie tikslai, be kita ko, yra tokie:

a) prisidėti prie Didžiųjų ežerų regiono taikos, stabilumo ir saugumo skatinant įtampos deeskalavimą ir konfliktų prevenciją, ir remiant dialogą bei ilgalaikius regioninius krizių ir konfliktų sprendimus, visų pirma rytinėje Kongo Demokratinės Respublikos (KDR) dalyje;

b) prisidėti prie pagrindinių nesaugumo ir nestabilumo priežasčių pavertimo bendromis galimybėmis ir atveriant visą Didžiųjų ežerų regiono potencialą;

c) plėtoti tvirtesnę, labiau visapusišką ir strategiškesnę partnerystę su Didžiųjų ežerų regiono šalimis siekiant didinti gerovę ir saugumą, remiantis bendromis vertybėmis ir interesais.

3 straipsnis

Įgaliojimai

Kad būtų pasiekti 2 straipsnyje nurodyti politikos tikslai, ES specialiajam įgaliotiniui suteikiami šie įgaliojimai:

a) padėti vyriausiajam įgaliotiniui įgyvendinti 2023 m. vasario 20 d. Tarybos išvadas dėl atnaujintos Didžiųjų ežerų strategijos;

b) užmegzti bei palaikyti glaudžius ryšius ir bendradarbiauti su Didžiųjų ežerų regiono šalimis, visų pirma KDR, Burundžiu, Ruanda ir Uganda, platesnio regiono šalimis, turinčiomis konkrečių politinių, diplomatinių, saugumo arba ekonominių interesų Didžiųjų ežerų regione, įskaitant KDR ir regiono taikos, saugumo ir bendradarbiavimo pagrindų susitarimą (PSCF) pasirašiusias šalis pagrindinėmis regioninėmis organizacijomis ir forumais, konkrečiai – Afrikos Sąjunga (AS), Rytų Afrikos bendrija (EAC), Pietinės Afrikos vystymosi bendrija (PAVB), Centrinės Afrikos valstybių ekonomine bendrija (CAVEB), Didžiųjų ežerų regiono tarptautine konferencija (ICGLR), Didžiųjų ežerų regiono ekonomine bendrija bei Rytų ir Pietinės Afrikos bendrąja rinka (COMESA), Jungtinėmis Tautomis, visų pirma su JT Generalinio sekretoriaus specialiuoju pasiuntiniu Didžiųjų ežerų regione ir Jungtinių Tautų Organizacijos stabilizavimo misija KDR (MONUSCO), tarptautinėmis finansų įstaigomis, tarptautiniais bendraminčiais partneriais ir kitais pirmaujančiais regioniniais bei tarptautiniais subjektais ir nevalstybiniais subjektais, pavyzdžiui, vietos valdžios institucijomis ir bendruomenėmis, pilietine visuomene, mokslinių tyrimų institutais, žiniasklaida ir privačiuoju sektoriumi;

c) remti regioninio tarpininkavimo ir palankesnių sąlygų sudarymo pastangas, pavyzdžiui, Luandos ir Nairobio procesus, ir, jei to reikia ir to prašo atitinkamos šalys ir suinteresuotieji subjektai, tiesiogiai dalyvauti tarpininkavimo, tarpininkavimo rėmimo veikloje ir dialoge, kad visais etapais ir visais lygmenimis būtų išsaugota ir atkurta taika, be kita ko, remiant derybas dėl ugnies nutraukimo ir taikos susitarimų, ir skatinti pilietinės visuomenės, moterų ir jaunimo įtrauktį visais taikdarystės etapais;

d) teikti konsultacijas ir pranešti apie galimybes Sąjungai remti konfliktų prevencijos, taikos procesų, stabilizacijos ir taikos kūrimo iniciatyvas. Šiomis aplinkybėmis ES specialusis įgaliotinis, koordinuodamas veiksmus su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, gali atlikti vaidmenį remiant ugnies nutraukimo ir taikos susitarimus bei kitus susijusius susitarimus, be kita ko, teikdamas paramą susitarimų laikymosi stebėsenai ir imdamasis diplomatinių priemonių šalių, kurios nesilaiko reikalavimų, atžvilgiu;

e) teikti konsultacijas konfliktams ir lyčiai atžvalgiais klausimais regiono stabilizavimo ir ginkluotų grupuočių nusiginklavimo, demobilizacijos bei reintegracijos ir saugumo sektoriaus reformos Kongo Demokratinėje Respublikoje srityse, be kita ko, MONUSCO išvedimo iš šalies kontekste;

f) prisidėti prie regioninių pastangų, kuriomis siekiama užkirsti kelią konfliktams, o pagrindines nesaugumo ir nestabilumo priežastis paversti bendromis galimybėmis, skatindamas regioninį bendradarbiavimą ir integravimą, be kita ko, kiek tai susiję su geru valdymu ir teisine valstybe; visų pirma, ES specialusis įgaliotinis daugiausia dėmesio skiria neteisėto gamtos išteklių naudojimo ir neteisėtos prekybos jais problemai ir rems iniciatyvas, kuriomis siekiama plėtoti Afrikos vadovaujamą išteklių valdymo modelį – tvarų, sąžiningą, tinkamą aplinkai ir pagrįstą žmogaus teisėmis - be kita ko, bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi ir pilietine visuomene;

g) propaguoti humanitarinius principus ir skatinti galimybes teikti humanitarinę pagalbą, pagarbą tarptautinei humanitarinei ir žmogaus teisių teisei, teisę kreiptis į teismą, teisminį bendradarbiavimą ir pereinamojo laikotarpio teisingumo mechanizmus. Ypatingą dėmesį skirti seksualinio smurto ir smurto dėl lyties, taip pat moterų ir vaikų teisių pažeidimų, įskaitant priverstinį verbavimą, problemų sprendimui;

h) prisidėti prie geresnio nuomonės formuotojų Didžiųjų ežerų regione supratimo apie Sąjungos vaidmenį ir remti strateginę ir proaktyvią komunikaciją apie Sąjungos tikslus regione.

4 straipsnis

Įgaliojimų vykdymas

1. ES specialusis įgaliotinis yra atsakingas už įgaliojimų vykdymą jo veiklą prižiūrint vyriausiajam įgaliotiniui.

2. PSK palaiko privilegijuotus ryšius su ES specialiuoju įgaliotiniu, kuris yra pagrindinis ryšių su Taryba kontaktinis asmuo. PSK teikia ES specialiajam įgaliotiniui strategines gaires ir politinius nurodymus pagal jo įgaliojimus, nedarant poveikio vyriausiojo įgaliotinio įgaliojimams.

3. ES specialusis įgaliotinis savo veiklą glaudžiai koordinuoja su atitinkamais Europos išorės veiksmų tarnybos (toliau – EIVT) ir Komisijos padaliniais.

4. ES specialusis įgaliotinis savo veiklą glaudžiai koordinuoja su Sąjungos delegacijomis Didžiųjų ežerų regione.

5. ES specialusis įgaliotinis yra įsikūręs EIVT būstinėje ir reguliariai vyksta į Didžiųjų ežerų regioną.

5 straipsnis

Finansavimas

1. Su ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimų vykdymu laikotarpiu nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. iki 2025 m. rugpjūčio 31 d. susijusioms išlaidoms padengti skiriama 1 500 000 EUR finansinė orientacinė suma.

2. Išlaidos tvarkomos pagal Sąjungos bendrajam biudžetui taikomas procedūras ir taisykles.

3. Išlaidos tvarkomos pagal ES specialiojo įgaliotinio ir Komisijos sudarytą sutartį. Už visas išlaidas ES specialusis įgaliotinis atsiskaito Komisijai.

6 straipsnis

ESSĮ komandos sudarymas ir sudėtis

1. ES specialusis įgaliotinis yra atsakingas už darbuotojų grupės (toliau – ESSĮ komanda) sudarymą neviršijant jo įgaliojimų ir turimų atitinkamų finansinių išteklių. Į ESSĮ komanda įtraukiami darbuotojai, turintys ekspertinės patirties konkrečiose politikos srityse, kaip reikalaujama įgaliojimuose. ES specialusis įgaliotinis nedelsdamas informuoja Tarybą ir Komisiją apie ESSĮ komandos sudėtį.

2. Valstybės narės, Sąjungos institucijos ir EIVT gali pasiūlyti deleguoti darbuotojus dirbti su ES specialiuoju įgaliotiniu. Atlyginimą tokiems deleguotiems darbuotojams atitinkamai moka atitinkama valstybė narė, atitinkama Sąjungos institucija arba EIVT. Į ESSĮ komandą taip pat gali būti deleguojami valstybių narių į Sąjungos institucijas arba EIVT deleguoti ekspertai. Pagal sutartį pasamdyti kitų šalių darbuotojai turi turėti vienos iš valstybių narių pilietybę.

3. Visi deleguoti darbuotojai administraciniu požiūriu lieka pavaldūs siunčiančiajai valstybei narei, siunčiančiajai Sąjungos institucijai arba EIVT ir vykdo savo pareigas bei veikia atsižvelgdami į ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimus.

4. ESSĮ komanda įkurdinama kartu atitinkamuose EIVT padaliniuose ar Sąjungos delegacijose siekiant užtikrinti jų atitinkamų veiksmų darnumą ir nuoseklumą. ES specialusis įgaliotinis sudaro palankesnes sąlygas vėl atidaryti Sąjungos biurą Gomoje (KDR), be kita ko, laikinai ten dislokuodamas ESSĮ komandos darbuotojus.

7 straipsnis

ES specialiojo įgaliotinio ir jo komandos privilegijos ir imunitetai

Su priimančiąja šalimi (-s) atitinkamai susitariama dėl ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimų ir jo komandos narių užduočių įvykdymui ir sklandžiam darbui užtikrinti būtinų privilegijų, imunitetų ir kitų garantijų. Valstybės narės, EIVT ir Komisija šiuo tikslu teikia visą reikalingą paramą.

8 straipsnis

ES įslaptintos informacijos saugumas

ES specialusis įgaliotinis ir ESSĮ komandos nariai laikosi saugumo principų ir būtiniausių standartų, nustatytų Tarybos sprendimu 2013/488/ES ([1]).

9 straipsnis

Galimybė susipažinti su informacija ir logistinė parama

1. Valstybės narės, Komisijos tarnybos, EIVT ir Tarybos Generalinis sekretoriatas užtikrina, kad ES specialiajam įgaliotiniui būtų suteikta prieiga prie visos reikiamos informacijos.

2. Sąjungos delegacijos Didžiųjų ežerų regione arba valstybės narės, arba jos kartu, atitinkamai teikia logistinę paramą regione.

10 straipsnis

Saugumas

ES specialusis įgaliotinis, laikydamasis Sąjungos politikos dėl darbuotojų, dislokuotų už Sąjungos ribų vykdyti veiksmus pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį, saugumo, laikydamasis įgaliojimų ir atsižvelgdamas į saugumo padėtį jo atsakomybei priskirtoje geografinėje teritorijoje, imasi visų praktiškai įgyvendinamų priemonių visų tiesiogiai ES specialiajam įgaliotiniui pavaldžių darbuotojų saugumui užtikrinti, visų pirma:

a) sudaro konkretų saugumo planą, grindžiamą EIVT gairėmis, kuriame numatomos konkrečios fizinės, organizacinės ir procedūrinės saugumo priemonės, reglamentuojančios darbuotojų saugaus atvykimo į jo atsakomybei priskirtą teritoriją ir judėjimo toje teritorijoje valdymą, taip pat saugumo incidentų valdymą, ir į kurį įtraukiamas nenumatytų atvejų ir evakuacijos planas;

b) užtikrina, kad visi už Sąjungos ribų dislokuoti darbuotojai būtų apdrausti didelės rizikos draudimu, būtinu dėl ES specialiojo įgaliotinio atsakomybei priskirtoje teritorijoje esančių sąlygų;

c) užtikrina, kad prieš atvykstant arba atvykus į jo atsakomybei priskirtą teritoriją visiems ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės nariams, kurie turi būti dislokuoti už Sąjungos ribų, įskaitant vietoje pasamdytus darbuotojus, būtų organizuotas tinkamas mokymas saugumo klausimais, atsižvelgiant į EIVT nustatytą rizikos lygį toje teritorijoje;

d) užtikrina, kad būtų įgyvendinamos visos sutartos rekomendacijos, pateiktos remiantis reguliariais saugumo įvertinimais, o Tarybai, vyriausiajam įgaliotiniui bei Komisijai raštu būtų teikiamos jų įgyvendinimo ir kitų saugumo klausimų ataskaitos, sudarančios reguliarių pažangos ataskaitų ir galutinės išsamios įgaliojimų vykdymo ataskaitos dalį.

11 straipsnis

Ataskaitų teikimas

ES specialusis įgaliotinis vyriausiajam įgaliotiniui, EIVT ir PSK reguliariai teikia ataskaitas žodžiu ir raštu. Be to, ES specialusis įgaliotinis prireikus teikia ataskaitas Tarybos darbo grupėms. Reguliariai teikiamos ataskaitos raštu platinamos per COREU tinklą. Vyriausiajam įgaliotiniui ar PSK rekomendavus, ES specialusis įgaliotinis gali teikti ataskaitas Užsienio reikalų tarybai. ES specialusis įgaliotinis gali dalyvauti informuojant Europos Parlamentą.

12 straipsnis

Koordinavimas

1. ES specialusis įgaliotinis prisideda prie Sąjungos veiksmų vieningumo, nuoseklumo bei veiksmingumo užtikrinimo ir padeda užtikrinti, kad visos Sąjungos priemonės ir valstybių narių veiksmai būtų vykdomi nuosekliai, kad būtų pasiekti Sąjungos politikos tikslai. ES specialiojo įgaliotinio veiksmai koordinuojami su EIVT ir Komisijos veiksmais. ES specialusis įgaliotinis reguliariai informuoja Sąjungos delegacijas ir valstybių narių atstovybes Didžiųjų ežerų regione.

([1]) 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

2. Veiksmų vietoje palaikomas glaudus ryšys su Sąjungos delegacijų vadovais ir valstybių narių atstovybių vadovais. Jie deda visas įmanomas pastangas, kad padėtų ES specialiajam įgaliotiniui įgyvendinti jo įgaliojimus. Tuo tikslu ES specialusis įgaliotinis taip pat palaiko ryšius su kitais vietoje veikiančiais tarptautiniais ir regioniniais subjektais.

13 straipsnis

Peržiūra

Šio sprendimo įgyvendinimas ir jo suderinamumas su kita Sąjungos veikla Didžiųjų ežerų regione yra nuolat peržiūrimi. ES specialusis įgaliotinis Tarybai, vyriausiajam įgaliotiniui ir Komisijai reguliariai teikia pažangos ataskaitas, o ne vėliau kaip 2025 m. gegužės 31 d. pateikia galutinę išsamią įgaliojimų įgyvendinimo ataskaitą.

14 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2024 m. liepos 26 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

BÓKA J.